

STORTINGET

Representantforslag 68 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Abid Q. Raja, Carl-Erik Grimstad, André N. Skjelstad, Terje Breivik, Grunde Almeland, Jon Gunnes og Ketil Kjenseth

Dokument 8:68 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trine Skei Grande, Abid Q. Raja, Carl-Erik Grimstad, André N. Skjelstad, Terje Breivik, Grunde Almeland, Jon Gunnes og Ketil Kjenseth om tiltak for å ivareta barns personvern

Til Stortinget

Bakgrunn

Forslagsstillerne viser til at samfunnet gjennomgår en rask teknologisk utvikling som i stor grad påvirker barn og unge, og at det er behov for å øke bevisstheten om barns digitale rettigheter og rett til personvern. Ny teknologi har skapt nye utfordringer for personvernet som en mangler gode politiske svar på. Forslagsstillerne viser til at barn er sikret rett til privatliv gjennom barnekonvensjonen, og at behovet for en mer aktiv personvernpolitikk er økende i takt med den digitale utviklingen.

Forslagsstillerne fremmer derfor flere forslag som sammen vil bidra til å øke bevisstheten om barns digitale rettigheter og rett til personvern, og som vil bidra til at barns rett til et privatliv ivaretas i familien, i barnehager og på skoler.

Registrering og overføring av personlige opplysninger

Det innhentes, lagres og deles store mengder opplysninger om barn i skoler og barnehager. For å ivareta hensynet til det enkelte barn er det da viktig med gode personverns- og databehandlingsrutiner. Kartlegging skjer særlig i overgangsfasen mellom barnehage og skole, mel-

lom barneskole og ungdomsskole og mellom grunnskole og videregående skole. Informasjonen som går mellom de ulike institusjonene, kan bidra til at lærerne blir bedre rustet til å ta imot nye elever og gi dem et tilpasset tilbud. Samtidig er det en fare for at negative holdninger, ufullstendige vurderinger og i verste fall feilaktige vurderinger følger barnet i hele skoleløpet.

Forslagsstillerne mener derfor at foreldre må forelegges informasjon som er registrert om barna, før de kan samtykke til overføring – dette for å kvalitetssikre innholdet i opplysningene. Unntak fra dette kan bare gjøres av hensyn til barnet. Videre mener forlagsstillerne at det er behov for nasjonale retningslinjer for skoler og barnehager for å sikre at man ikke lagrer mer detaljerte opplysninger enn nødvendig, og at lagring av disse opplysningene skjer i henhold til relevante lover og forskrifter.

Kameraovervåkning

Forslagsstillerne mener at barnehagebarn og elever må ha en berettiget forventning om privatliv mens de er i barnehagen eller på skolen. Overvåkning på skoler og i barnehager for å motvirke hærverk eller annen kriminalitet bør avgrenses til perioder utenfor alminnelig skoletid og etter at barnehagen er stengt.

Forslagsstillerne viser til at det i dag er en høy terskel for å tillate overvåkning i arbeidslivet, og tilsvarende bør også gjelde for barn. Forslagsstillerne mener det er viktig å iverksette tiltak for å sikre et trygt miljø for både barn og voksne i barnehage og skole, men mener at kameraovervåkning ikke er et treffsikkert tiltak. Overvåkning bidrar ikke til å bekjempe årsakene til at et skolemiljø er blitt dårlig, og det kan derfor ikke erstatte en mer omfattende innsats for å bygge et trygt og godt skolemiljø på lengre sikt. Forslagsstillerne mener at tiltak

som iverksettes, må ta utgangspunkt i årsakene til utfordringer en har på den aktuelle skolen eller i barnehagen, og at løsninger må finnes i samarbeid med elever og foreldre.

Sosiale medier og GPS-sporing

Forslagsstillerne er bekymret over utviklingen av ny teknologi som kan brukes til sporing av barn, for eksempel GPS-klokker. Forbrukerrådet har avdekket alvorlige sikkerhetsbrister i smartklokker for barn, som at fremmede enkelt kan ta kontroll over klokken og bruke dem til å spore og avlytte barnet. Videre er det utfordringer knyttet til avlytting av omgivelsene.

Muligheten til å dele og spre bilder i sosiale medier reiser også viktige problemstillinger – både ved deling av bilder av seg selv, men kanskje særlig deling av bilder av andre. Å innhente informert samtykke fra de yngste barna er utfordrende, da det er vanskelig å forutse de langsiktige konsekvensene ved samtykke.

Sosiale medier brukes aktivt av ungdom til en rekke aktiviteter og er en viktig kanal for effektiv kommunikasjon. Muligheten for deling av bilder og videoer gir imidlertid betydelige utfordringer for den enkelte, og det senker terskelen for straffbare overtredelser i form av ulovlig deling.

Forslagsstillerne mener det er stort behov for økt kunnskap om personvernets kår for barn og unge i en digital tidsalder, og at det er nødvendig å drive mer aktivt holdningsskapende arbeid og spre mer informasjon om utfordringer knyttet til barns personvern på arenaer hvor man møter barn og foreldre. Mer kunnskap om utfordringene og flere forslag til tiltak er imidlertid nød-

vendig for at man politisk skal kunne finne gode og treffsikre løsninger.

Forslagsstillerne foreslår derfor å nedsette en barns personvernkommissjon, som kan gå grundig inn i problemstillingen og komme med råd og anbefalinger til barn, foreldre, helsestasjoner, barnehager, skoler og politiske myndigheter.

Forslag

På denne bakgrunn fremsettes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen opprette en personvernkommissjon for barn og unge.
2. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om forbud mot kameraovervåkning i undervisningstiden på skoler og i oppholdstiden i barnehager.
3. Stortinget ber regjeringen innføre krav om at foreldre skal forelegges informasjon som er registrert om barna, før de kan samtykke til overføring av informasjonen fra barnehage til skole og mellom utdanningsinstitusjonene. Unntak fra dette kan bare gjøres av hensyn til barnet.
4. Stortinget ber regjeringen utarbeide nasjonale retningslinjer for skoler og barnehager for registrering og overføring av personopplysninger om barn i barnehage og elever i skolen.
5. Stortinget ber regjeringen sikre at barn og foresatte får informasjon om nettvett og personvern på helsestasjonen, i barnehagen og i skolen.

16. november 2017

Trine Skei Grande

Abid Q. Raja

Carl-Erik Grimstad

André N. Skjelstad

Terje Breivik

Grunde Almeland

Jon Gunnes

Ketil Kjenseth